

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

Ҳафтанинг юлдузли онлари

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов «Музейлар фаолиятини тубдан яхшилаш ва такомиллаштириш тўғрисида»ги фармонга имзо қилди. Унда жумладан уч ойда бир марта ўзбек, рус ва инглиз тилларида «Музейдан садо» журналинини таъсис этиш ҳам қайд этилган.

2000 йилдан бошлаб ўзбек халқ оғзаки ижоди намуналарининг 100 жыллик мукамал тўпламини нашр этишга киришилди. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Алломиш» дostonи яратилганлигининг 1000 йиллигини нишонлаш тўғрисидаги қароридан шу нарса таъкидланган.

Президент Ислам Каримов «Инвестиция лойиҳаларини амалга оширишни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» фармон қабул қилди.

Утган ҳафта Украина Бош Вазири Валерий Пустовойтенко расмий ташриф билан мамлакатимизда бўлди.

Эпидемиологик ҳолатлар бўйича республика фавқулодда комиссиясининг якшанба кунги йиғилишида озодалик саломатлик гарови эканлиги қайта-қайта таъкидланди. Унда жумладан Тошкент шаҳридаги бугунги эпидемиологик вазият муҳокама қилинди. Шаҳарда санитария-гигиена назоратининг сусайиб кетганлиги оқибатида пойтахтда гепатит, ўткир ошқозон-ичак касалликлари ва бошқа юқумли касалликларнинг вилеялардаги нисбатан деярли икки баравар кўпайиб кетганлиги юзасидан ташвиш билдирилди.

Республика пул-кредит сиёсати комиссиясининг навбатдаги кенгайтирилган мажлисида 1997 йил якуллари муҳокама қилинди. Кассаларга режалантирилганидан 29,4 миллиард сум кўп нақд пул келиб тушгани қайд этилди.

Биринчи ўзбек фазогири Солижон Шариповнинг қосмосни забт этишга санокли қулар қолди. Солижон АҚШнинг Невада штатидаги космодромдан коинотга кутарилади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот кўмитаси мустақиллигимизнинг етти йиллиги ва «Оила йили» муносабати билан «Истиқлол: янги давр, янги қаҳрамон» мавзусида курик-танлов эълон қилди.

Республика Вазирлар Маҳкамасида буюк муҳаллис Имом ал-Бухорийнинг 1225 йиллиги, қомусий аллома Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик юбилейига тайёргарлик куриш ва уни ўтказиш ташкилий кўмитасининг мажлиси бўлди.

— Вой, ростдан шу қиз менманми?

У Ш Б У	ҚОВУШГАН	ҚАЛБЛАР ВАТАНИ	2-БЕГ:	С О Н Д А	
	3-БЕГ:	«БОЛАМ УЧУН ВАҚТ ЙЎҚ...»			
	ДАРДИМНИ КИМГА АЙТАЙ?				4-БЕГ:
	5-БЕГ:	ГЎДАК ҲИДИ			
	«АЙБИ БОРЛИГИНИ БИЛМАСМАН»				7-БЕГ:
	8-БЕГ:	ЎЗ РЕЖИССЁРИМ БЎЛИШИНИ ИСТАЙМАН			
Иқтидорли театр актрисаси Мадина МУХТОРОВА билан суҳбат					

АЁЛЛАРГА ФАОЛЛИК ЯРАШАДИ

Нуктаи назар

Маълумки, хотин-қизлар кумитаси ва унинг жойлардаги бўлимлари фаолиятининг асосини республика хотин-қизлари билан доимий ва бевосита мулоқот, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкил этади. Утган йил кумитага 400дан ошди хат ва ариза тушди, жойларда кўплаб учрашувлар ўтказилди. Узларининг кўпдан-кўп хатларида ва оғзаки муносабатларида нафақат иқтисодий ва маиший муаммолари ҳақида, балки ҳаётга бўлган муносабатлари, аёللнинг давлатдаги, жамиятдаги, оиладаги ўрни ҳақида суз юритилиди. Хат ва муносабатларнинг муаллифлари, кумиталаримизга келадиганлар, фаолларимиз, Пленумларимиз иштирокчилари турли хил дунёқарашга, қизиқишга, мавқега эга бўлган кишилардир. Лекин шуниси характерлики, кумитамиз ташкил этилгандан бери бирорта аёл икки хотинлик ехул кўп хотинликни ёқлаб фикр билдиргани йўқ. Аксинча, улар бу масаланинг кун тартибига қўйилишига қарши эканлиги аён бўлмоқда.

Шуниси муҳимки, замондош аёлларимиз турмушининг турли соҳаларида юзага келган вазиятдан ташвишдалар ва иқтисодий эркин бўлишининг йўлларини излашмоқда. Уз халқининг бой ўғмиши, маданияти, асрлар оша қарор топган оилавий муносабатларни ҳурмат қилган ҳолда аёлларимиз фарзандларининг истиқболини илмда, эркин фикрли бўлишда қўйишмоқда. Қўндалик мулоқотлардан шундай хулоса чиқариш мумкинки, хотин-қизларимиз оила қурилишида эркак ва аёлнинг тенглигини ёқлашади, яъни оилада бир эр ва бир хотин бўлиши

керак, деган фикрларлар.

Айрим муаллифлар фикрларини тасдиқлаш мақсадида катта ёшли ҳар бир эркакка беш нафар аёл туғри келишини, бу эса кўпхотинликка руҳсат беришга асос бўлишини таъкидлайдилар (И. Шомуродов, Т. Акбаров). — «Кўпхотинлик айбми?» «Хурият»нинг 1997 йил, 5 ва 18 ноябрь сонлари).

Статистик маълумотлар эса бу рақамларни тасдиқламайди. Агар 1989 йилда республикада 5481,8 минг эркак ва 5820,8 минг аёл (1 га 1,06) иштирок қилган бўлса, 1997 йилда 6562,7 минг эркак ва 6873,9 минг аёл (1 га 1,04) яшаган. Қўндалик, шундоқ ҳам сезиларсиз бўлган фарқ йил сайин камайиб борапти.

Юқорида таъкидлаганимиздек, аёлларимиз давлат қурилишида, жамиятда ва оилада узларининг муносиб ўрнларини топишга интилишмоқда. Аёллар, болалар ва оилани ижтимоий муҳофаза қилиш, мавжуд муаммоларни ижобий ҳал этиш Президентимиз ва ҳукуматимизнинг доимий диққат марказида турибди. Ўзбекистон хотин-қизлар кумитаси замондош хотин-қизларга ҳуқуқий, таълимий, тиббий саводхонликларини оширишда ва улардан қўндалик турмушда фойдаланишда ердан беришни бош мақсадлардан бири, деб билади. Шунинг учун ҳам қатор мақолалар муаллифи Х. Насруллаева аёл учун энг яхши жой фақатгина оила давраси, энг яхши тақдир эса узага бўйсунлиш, дер экан, қаттиқ алашади, бизнингча. Бунинг устига турли воқеа-ҳодисалар туғрисида уз фикрига эга фаол журналистнинг турмуш тарзи билан тартиб эътифони нормалари бир-биридан кескин фарқ қилишига нима дейсиз?

Бу фақат менинг эмас, балки аксарият кўпчилик аёлларнинг

фистри «Ватан» газетасининг 1997 йил 16 октябры сониди чоп этилган «Эримнинг иккита хотини бор» мақоласига, Х. Насруллаева, Т. Акбаров ва И. Шомуродовларнинг чиқишларига билдирилган акс сардорлар ҳам бунинг исботлаб турибди. Бу акс сардорларнинг муаллифлари уй бекалари, олимлар, журналист аёллар, талабалар. Улар бундай мақолалар бир неча хотини бор ва бунинг устига Қонун ва одамлар олдиди узларини оппоқ қилиб қўрсатмоқчи бўладиган бадавлат эркакларнинг буюртмасига қўра уюштирилган, деган тахминни илгари сурадилар.

Таниқли тарихчи олима Л. Алимованинг фикрича, жамият тараққиётининг замонавий босқичида аёлнинг ўрни фақат шахсий муаммолар билан чегараланиб қолмаслиги керак, чунки унинг тақдири барча кишилар билан ҳамбарчас боғлиқ. «Аёлнинг оиладаги анъанавий ўрнини бузиб талқин этиш улар устидан зуравонлиқнинг илдиз отишиганага хизмат қилади, холос», деб ёзди у «Давлат — тенг ҳуқуқлик қафолатчиси» номли мақоласида. («Аёл олами» № 1/1997 й.)

Хулоса қилиб айтганда, мустақиллик йўлида дадил олимлар бораётган давлатимизнинг буюк келажагини яратиш ҳар бир фуқародан жамиятда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнларда фаол иштирок этишни талаб этади. Аёллар фаолиятининг сустануви эса бугун жамият, давлат ривожланишининг сустануви сабаб бўлади.

Дилобар ҚОБУЛОВА,
Ўзбекистон Хотин-қизлар
қўмитаси раисининг
ўринбосари.

— Юр, яхмалак учамиз

СОВҒАЛАР УЛАШИЛДИ

Ахборот

Янги йил байрами кўнларида Китоб шахридаги 5-сонли «Меҳрибонлик уйи»нинг 96 нафар тарбияланувчилари Президентимизнинг байрам совғаларини олишга муяссар бўдилар. Туман ҳокими У. Хидиров болаларни байрам билан кўнлаб, юртбошимиз совғаларини уларга улашди. Ҳомий ташкилот ҳисобланган — Муборак газ конлари бошқармаси бошлиғи, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати И. Келеш, бошқарма касаба уюшмаси қўмитаси раиси Д. Бозоровлар болалар ҳузурида ташриф буюриб, 200 та байрам совғаси, 500 кг ун, 500 кг гуруч, 40 кг гўшт, 50 кг асал қабиларни тортиқ қилдилар.

Туман 1 адбиркор б.ки бўлими томонидан эса 100 та Янги йил совғаси ҳада қилинди.

Шоҳсанам БОЕВА

ҚОВУШГАН ҚАЛЪЛАР ВАТАНИ

1998 йил—Оила йили

Ўзбекистонимизнинг ўзи катта бир оила. Турфа тақдирларини иссиқ оғушига олган Ватанимизда умргузоронлик қилиб, бахт-тахтини яратётган оилалар — Республикаимизнинг фахри, миллатининг қимлигини жаҳонга танитадиган мезон. Ш.рқ халқларида оила ва фарзандлар тарбиясида қадим-қадимдан катта эътибор бериб келинган. Оила мустақамлиги ва ахлоқий ғазилатлари билан ўзбек халқи доим кўпчилигининг ҳурматида сазовор бўлган. Оила поклиги ориятга бориб тақалади. Шунинг учун ҳам унга гўяг теран ҳис-туйғу билан ёндошнинг дозим. Чунки соғлом ва баркамол авлодининг юзага келиши оила қамолотида боғлиқ. Янги авлодин оилага, она халққа, миллатга сардорлиги қилиб устиришининг энг самарали йўлларини қилиб топиш таълим-тарбия соҳаси жонқуярларининг, оналарнинг, ҳаётий тажрибага эга бўлган ақли бугун ҳар бир фуқаронинг асосий инсо-

ний бурчида айланмоғи дозим.

Кўп узоққа бормасдан, ўзим ишлатган давлат Молия институтига таҳсил қўраётган ёшларнинг бугунги кунда оилага, ҳаётга, меҳр-муҳаббатга муносабати ҳақида фикр юрита қолай.

Ҳар бир ёшнинг инсоний, ахлоқий ва илмий шаклланиши уни ураб турган муҳитга тенгдошлари, тарбиячи ва устозларига боғлиқ. Уларнинг турмуш-турмуши, ҳаётга муносабати, инсоний қараплари узлари эгаллаш йўлида интилаётган ихтисосларига қараб ҳам шакллани боради. Институтнинг молия ҳама солик назорати гуруҳлари талабаларининг ҳозирда оқ оилага муносабатлари узига ҳос тартибда аниқ нишонини қўрсатган, дейиш мумкин. Оилага, ҳаётга муносабатлари жиҳдий, муноҳалали. Юқори гуруҳларнинг талабаларига кишининг ҳаваси келади. Оила

ли йитилар қатъий, ота сузми, гаплари маъноли. Гиромликни, иккинчолмачиликни ёқтиришмайди, айтган гапларининг устидан чиқади, ориятли. Келин бўлмиш қизлар ҳам фахрланса арзигулик. Келинмисан келин. Ибобли, ҳасили, юз-қўзларида маъно балқиб турали.

Оила қўнган ёшлар ўқини ҳам, заруратга қараб қўшимча ишчи ҳам, ота-она, қайнона-қайнота ҳурмати ҳам азиз туғиб, уз мақсадларига эришиш йўлида ақл билан довои оқмоқлар. Қайси биридан:

— Оилалимизиз? — деб сўралганда, «Худога шўқур, оилалим», — деб ички фахр билан жавоб беришади.

Афеуски, ҳаётда бунинг акси ҳам бўлиб турали. Тушпа-тушқуқетган қизларни ҳоли-жонига қўймай, тоғ-тоғ ваъдаларини бериб, келин қилиб олашдан сўнг сал утмай, уларнинг орзу-умидларини чишпаққа чиқариб,

ваъласидан тонаётганлар ҳам йўқ эмас.

Ҳаётимиз кун сайин, даҳза сайин узғариб бормоқда. Ҳозирги жамиятда инсон эрки масаласига ҳар қачонгидан кўпроқ эътиборни қаратишга туғри келади. Эрк — битта. Инсон тушунчаси ягона бўлгани билан у турфа тоифалардан ташкил топган. Эшпарварлар, диенатилар, талбиркорлар, инсофдилар ҳам, юлғичлар, олтирлар, қонунбузарлар ҳам инсон деган улуг тушунча доирасига кирилади. Бас шундай экан, одамлар орасида манфаатнарастлик, ўзим бўлайчилик, данджик, эзмалик, дангасалик, домангирлик, таъмагирлик каби кўнлаб салбий ҳолатларга боғланиб қолганлар ҳам борки, улар асло ушлар эркини ҳисобга олишмайди. Оқибат бундай тоифа билан тақдирини боғлаб оила қўнганлар уртасида турфа келишмовчиликлар келиб чиқади. Оилалар барбод бўлиб, не-не ёшлар чора тоймай, бошлар қотали... болалар аросатда

қолади.

Оила — жамият таянчи, унга бефарқ қараиш мумкин эмас. Ҳар бир оила келажаги буюк Ватанимизга ярашиқли, гўзал бўлиши дозим. Дунда халқдан катта қуч, катта бойлик йўқ. Барча бойликларга тенглаб бўлмас энг катта бойлик бу — инсон! Ватани Ватан қиладиган, оламга таниталиган ҳам инсон. Инсонларнинг бир-бирига қўнғил қўйиб, ишониб қовушган уюшмаси, суянгани — оила. Оила — севиб қовушган қалбларнинг Ватани. Ана шу узига ҳос Ватанининг остонаси муқаддас!

Ватанимизнинг қудрати, шон-шавкати минг-минглаб қалблар Ватанидан ташкил топган оилаларга боғлиқ.

Сабоҳат
БЕРДИМУРОВА,
Тошкент давлат молия
институтининг ўзбек тили
кафедраси ўқитувчиси,
Ўзбекистон халқ таълими
аълочиси

ТАРКИ ОДАТ

(95 кун овқат емаган бола)

«Урмалаган нарса борки, барчасининг ризқи Аллоҳнинг зиммасидир...» (Худ, 6).

«Уз ризку рузини кутара (яъни топа) олмайдиган қанчадан-қанча жонзотлар бордир. Аллоҳ уларга ҳам, сизларга ҳам ризку-руз берур. У эшитгувчи, билгувчидир» (Анкабут, 60).

Юқоридаги оятларнинг мазмунидан маълум бўляптики, бутун жонзотларни ҳаётлари давомида ризқлантирган Аллоҳдир. То улар ҳаёт экан, узи етказди: яъни ризқ Аллоҳнинг кафиллиги остидадир.

Яъни, бироқ очликдан инсонларнинг улаётганини эшитамиз. Буни юқоридаги оятлар нури остида қай тарзда изохлаш мумкин?

Бу хусусни фарқли жиҳатлардан туриб ойдинлатишга ҳаракат қиламиз.

Инсон вужудига олинган озуқаларнинг бир қисми оч

қолинган вазиятда сарфланиши учун глюкоза ва ёғ ҳолда захираланади. Ва захирадаги бу озуқалар инсоннинг узоқ вақт овқатланмасдан яшашини таъминлайди. Доктор Девейнинг бу борада олиб борган тадқиқоти диққатга сазовордир. Тўрт ешли икки бола элибборсизлик туфайли дори ичиб қуйганлигидан, ичаклари ва ошқозонларида йиринг ҳосил бўлиб овқатланмайдиган ҳолга келдилар. Ориқ ва нозик булган биринчи бола вужудидagi озуқалар ёрдамида 75 кун яшади. Анча кучли булган иккинчи бола эса 95 кун чидали. Тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, очлик пайтида вужуд учун ҳаётини аҳамиятга эга булган органлардан эмас, бошқаларидан истифода этилмоқда. Бундай вазиятда елларнинг кетон жисملарига айланиши ва моя ҳужайраларига ёрдамга юборилиши, сунгги тадқиқотлар натижасида маълум бўлди. Бу борада олиб борилган тадқиқотлар,

инсоннинг овқат емасдан уртача 80 кун яшай олиши мумкинлигини кўрсатмоқда. Бироқ озуқанинг бирданига тухта-тилмаслиги шарт билан. Акс ҳолда, доимий бир одатнинг тарк этилиши туфайли вужуд заифлашиб, улимга олиб бориши мумкин. Бу хусусни Ибн Холдун қуйидагича ифода этади: «Қаҳатчилик келган жойларда кўп ейишга урганиб қолганлар оз ейишга одатланганларга нисбатан жуда кўп йўқотиш бердилар».

Тадқиқотларга қара, дунёда очликдан улганларнинг 20 фоизи Ҳиндистонда, 35 фоизи эса Африкада яшаган бир ешдан кичик болалардир. Маълум бўлишича, инсон вужудига ва атрофида ҳамиша ва ҳар он кутиб турган микроблар вужуд заиф турган пайтлари унга устунлик қилмоқда. Айниқса, болалар бу хусусда энг ожиз булганлари учун кўпича улимга иложсиз қолмоқдалар. Бинобарин, очликдан улганликлари айтилаётганлар ризқининг тугангандиган эмас, ризқнинг камайишидан пайдо булган касалликлар сабаб бўлиб уладилар.

Сумалак...

Абду Ғани ЖУМА олган сурат

«БОЛАМ УЧУН ВАҚТ ЙЎҚ...»

Миллатимиз оғриқлари

Ота-она ёки тегишли ҳолатларда қонуний васийлар боланинг тарбиялланиши ва ривожланиши учун асосий жавобгар бўладилар. Боланинг энг яхши манфаатлари улар кўрсатадиган ғамхўрликнинг предмети ҳисобланади.

«Бола ҳуқуқлари тўғрисида» Конвенция, 18-модда, 1-банд.

Идорамизга кексагина онахон кириб келди. Кузларида ёш шашқатор, охи оламини тутади.

— Буюкқа не истиҳолалар билан келдим, қизим. Ҳеч ҳажонда она узи туққан болалари устидан ҳам шиқоят қилар эканми, дея ажабланарсиз. Йўқ, асли шиқоят қилмайман. Ахир, ҳалқимиз эҳканинингни урасан, деб қўйибди. Нақадар содда ва мазмунли бу мақол, фақат уққан одам учун. Мен эса бу мақолни кексайганимда ўқдим, туримдан гурийм яқин қолганда. Она деган муқаддас номга сазовор бўла олмаганимни ич-ичимдан ҳис этдим. Бола туғилишнинг улдасидан ҳар қандай жонивор ҳам чиқади ва узица тарбия беради. Аммо одамзод ҳам фарзандига тарбия бера олиш ласқатига эга бўлишини пешонамга ура-ура уз-узимга таъкидлабман. Менинг бошимга тушган қургulik узгалар учун сабоқ бўлсин, деган ниётда келдим. Мен гапирай, сиз ёзинг.

...Тутихон (мақоладаги исмлар узгартирилган)нинг ақл-заковати, ҳусни ва энг муҳими, катта доиралар қолишига ҳар жиҳатдан тўғри келиши унга мансаб «ошиқларини» ланг очиб берди. Тўғри, у ёмон юрмади, ҳаром-ҳарипга ботмади-ю, лекин амал қурғур мақтовларга суяги йўқ аёл зотини гангратиб қўярканми, ким билади дейсиз. Саҳар чиқиб кетади, кеч соат 8—9 да уйга қайтади. Хонадонда қайнона билан келиннинг ури аламлиб қолди. Мухаррамой хола тоғ экан, чидади. Болаларини боғчага олиб борган узи, олиб келган узи, нон етган узи. Юмушлар-ку, майли, болалар ҳатто кечаси ҳам «жонбуви» — эналари-ни азбаройи яхши қуришганидан бирга етишарди.

Тутихон амал поғонасидан кута-

рилган сайин уйдан, умр йўлдошидан, болаларидан узоқланиб борарди. «Катта-катта едирсам, кийинтирсам, ҳеч кимдан кам жойлари бўлмаса, яна нима керак», дерди у уз-узига кечалари маж-лислардан ҳориб қайтаркан. Тунгич угли 1 синфга борган кун...

— Ҳа, ҳа, бу муҳим кун моҳиятини мана энди англашман, — бошини сараклатади онахон.

Тутихон бир ойда Тошкентга ўқишга кетди. Шу кун кечаси онага ичиқибми кечаси билан ухламай йиғлаб чиқди. Жонбувисига епишиб олган, даласига унамайди. Саҳарга яқин уйкута кетди. Мухаррамой хола эса тунгич набирасининг мактабга боришига шукроналар қилганича, Сарварнинг қўйлак-шимларини дазмоллади, шоша-пиша Суҳроб билан Дилшодни боғчага ташлаб келди. Сарвар эса бетоқатлик билан жонбувисини кутар, кучани тулдириб мактабга кетаётган болаларга қараб, қўзларидан ёш оқарди.

— Вой, жоним болам, мактабга борадиган болаям йиғлайдими? Ҳозир бориб гул бозоридан гулдаста оламиз, кейин мактабингга борамиз.

Эна-невара гул олиб мактаб сари кетишарди. Чорраҳадан утишаётганда беҳосладан бурилган машина Сарварга ақинлашганда Мухаррамой хола набирасини жон ҳолатда олдинга итариб юборадими, узи...

Жонбувининг қирқи утгач, Рафиқжон тунд ва қайсар бўлиб қолди, хотинига шарт қуйди:

— Е йини дейсан, е йини!

Тутихон ениб кетди. Бундай амалларни одамлар тушида қўрмайди-ю...

— Нима бувиэди аламини мандан олмоқчимисиз?

— Бувим раҳматлини уртага қўшма! Сани чурингга айланиб қолувди. Тупурдим уша мансабингга! Мактабда ишла-

санг ҳам бўлавереди. Болаларингга қарайсан, буш вақтинг бўлади. Охирги марта қачон манга суйган овқатимни пишириб бердинг? Суйган овқатим нимагини биласанми узи?

— Ошқозон бандаси!!! — нафрат билан деди Тутихон. — Бир камми энди қўл қовуштириб: «Хужайин, бугун қанақа овқатни кўнгиллари тилайди?» дейишми? Э, мани бошимда бутун районди...

Тутихоннинг гапи оғзида қолди. Рафиқжон ғазаб билан хонтахтага қарсиллашиб мушт урди.

— Учир овозингни? Манга бунақа тунда гапирадиган буб қолдингми ҳали! Эрингга-я?! Раҳбарлигини кўчада қиласан! Уйда ман ҳужайинман, эшитдингми, ман!

Тутихон йиғлаганча қолаверди. Рафиқжон унга бир ҳафта гапирмади. Болаларни кўни-қўшнилари боғчадан олиб келар, Сарвар мактабдан қайтгач, ҳали у — ҳали бу қўшниникида утирар, қўпичча кўчада юрарди. Тутихон ишдан кетишни хаелига ҳам келтирмасди. Шап-тидан тушар, деб эрини пойларди. Йўқ, саккизинчи кун деганда — уша кўни қайсидир районга йиғилишга бориб, кеч соат 11 ларда уйга келувди, эр тилта кирди:

— Болалар қани?

— Шоҳидахонга тайинловдим? Нима, олмадими?

— Детскийни қара-чи, — қахли эди унинг овози.

Тутихон эчинишни ҳам унутиб болалар ёғонига кирадики, болалар йўқ.

— Вой улай, қатта қолишибди? Шоҳидахон олмадими?

— Шоҳидахон сани чурингмас-ку, а? Униям болалари, эри, уйи бор. Уям ишлайди?

Рафиқжон шундай деб хотинига тарсаки тортиб юборди. Ғазаб билан тортилган шапати зарбидан Тутихон ағанаб тушди.

— Сандақа амалпарастларга бола хайф! Биттасини ҳам бермайман! Эринг ҳам — амал, болалар ҳам — амал, уйинг ҳам — амал бўлаверсин!

Рафиқжон шу кетганича қайтиб келмади. Болаларни суд, табиийки, онасига оверди. Рафиқжон қанча олиб-югурмасин, утиларидан бирортасини ҳам ололмади.

Болалар отасиз қолишди. Айниқса, кенжатои дадасини қумсаб ҳиқиллар, Рафиқжон боғчага қургани борганда буйинига осилиб оларди.

— Дада, ман сиз билан кетай, обексинг.

— Обектаман уғлим. Яқинда уй олсак, ҳаммамиз кетамиз.

— Эртақ айтиб берасиз-а? Ялмоғиз кампир, уч оғанини ботирни айтиб берасиз-а? Аям ҳеч қачон эртақ айтиб бермайди. Кеча бўлса, Сарвар ахамни урди.

— Ая деган уради-да.

— Дарсимни қилдиринг девди, китобини отворди. Суҳроб бўлса, бир баҳо олиб турт қилди. Аямга айтма, деб менга жевачка берди, дада, бир нарса айтимай? Суҳроб бозордан жевачка уғирляпти, — қўзларини олайтирди Дилшод.

Рафиқжоннинг юраги зиркиради: «Охир бахайр бўлсин-да!»

...Ҳа, кекса онахоннинг не деб юпатишини ҳам билмайман. Зеро, онадан бирор эртақ эшитмаган, болалиги кўни-қўшниникида, куча-қўйда утган уғлонлар қалби беқарор, бераҳм, бешафқат эди. Она бола тарбиясига фақат ота-онагина масъул эканлигини унутди. Уғиллари бировларнинг чунтагига тушиб, онасидида мелиса пайдо булганда, асосий айбни ўқитувчиларга юкледи. Катта уғли тижорат қиламан, деб сулҳурдан пул олиб машаққат сарф қилиб юборганда, йулини қилиб қутқарди.

Айбни замонга тўпқалди. Ва охи-оқибат Сарвари ҳовлини қиморга бой бериб, кўчада қолганларидангина... Гишт қолишдан қўчандагина узи-узи шу саволини берди: «Она бўлиб болаларимга нима беролдим? Улар қалбига эзулик уругини эколдимми? Болаларим учун умримнинг қанчасини бағишладим...»

Маҳфуза УСМОНОВА,
Фаргона

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

Украинада Чеченистоннинг марҳум президенти Жавҳар Дудасвининг хотирасини абадийлаштиришга қарор қилинди. Шу мақсадда Львов шаҳридаги кучалардан бирига унинг номи берилди. Украина Миллий Фронти эълон қилган Манифест эса «Украинага уз Дудасви керак» деб номланади.

УЙЛАНИШ
ОСОНЛАШДИ

Россия Федерациясида «Фуқаролик ҳолатлари акти» турғисига янги қонун кучга кирди. Унга қура, илгарти қонундаги келин-куёвдан ёхуд уларнинг ота-оналаридан бири яшайдиган жойлашга ЗАГСни қайт этиш тартиби бекор қилинди. Энди оила қуришни истаган ешлар мамлакатнинг истаган жойидаги ЗАГС идорасига ариза билан мурожаат этишга ҳаққилар. Шунингдек, ма-на шу қонунга қура, Россияда паспорт 14 ёшдан берил-диган бўлди.

СУПЕР... КАМОҚ

Жанубий Африка Респу-бликаси пойтахти Претория шаҳридаги қамоқхонада ашаддий жиноятчиларга мул-жалланган махсус бўлим таш-кил этилди. У ҳар бири 9 квад-рат метр булган 96 хонадан иборат. Шу билан бир вақтда Корстад шаҳрида супер қам-оқхона қурилиши олиб бо-рилаяпти. У 1999 йилда маҳ-бусларни «уз бағрига» олиши қутилаяпти.

ТАШВИШ

Хакасия автоном респуб-ликаси тиббиёт ходимлари улқада болаларнинг соғлиги ёмонлашиб бораётганидан ташвиш билдиришмоқда. Жумладан, турт мингта яқин бола асаб касалликлари дис-пансерида руйхатда турибди. Ҳар ҳафта 50—70 нафар бола кичима касали билан пифо-хонага ётқизилаяпти. Балога-та етмаганлар уртасида сузак-ка чалинганлар сони ортиб бораёпти.

ЎЛГИЗЛИККА НЕ
ЕТСИН!

Парижда истикомат қи-лувчи, 40 ёшга етган, олий маълумотли аёллардан 10 фои-зининг на эри, на фарзандла-ри, на хуштори бор Бу ҳолат шу ешдаги эркеклар орасида ҳам 10—15 фойзини ташкил этаёпти. Улар турмуш тарз-ларини ўзгартиришни ҳаёл-ларига келтираётганлари ҳам йўқ, ёлғизликка урганиб ке-тишган.

ЁШЛАРГА КЕНГ
ЙЎЛ

Президент Кирсан Илюм-жиновнинг Фармонида қура, Қалмакистонда «мамлакатни ёшлар бошқариш» номи тал-бир бутказилмоқда. Бир неча кун давом этадиган талбир давомида президентлик ва бар-ча вазирилар, депутатлик курслари 20—25 ёшлардаги иктидорли йигит-қизларга бу-шатиб берилди.

Хорижий матбуот
хабарлари асосида
тайёрланди

Ассалому алайкум, хур-матли тахририят ходимла-ри. Мен, Бобоева Ҳафиза 1974 йили Навоий шаҳрида туғилганман. Олти ойлик гудаклигимда дадам онамни, онам эса мени ташлаб ке-тишган. Шундан сунг мени бегоналар уз тарбияларига олишди. Йиллар ўтди, ул-гайдим. Мен билан баб-ба-равар армонлар, жавобсиз, оғир саволлар ҳам зил-зам-билдек улғайрди. Ҳамма те-нгдошларим уйнаб-қулиб ота-онаси кучоғида яшаш-са, менинг ҳаёлим фақат биргина «нима учун ота-онам мендан бездилар, ни-ма учун ташлаб кетишди», деган уй билан банд эди.

Мақтабни тугатиб, ота-онам-ни топишга, нима сабабдан мени ташлаб кетишганини билишга аҳд қилдим. Онам-га хат ёздим. Келдилар. Бу эсимни танитганимдан кейинги биринчи учрашу-вимиз эди. Ушанда мендан бахтли инсон йўқ эди. Ҳар қалай она—онада! Сухта-лашиб утириб унинг оила-си, беш нафар фарзанди бор-лигини билиб олдим.

Онамдан дадам ҳақида су-рай бошладим. Онам дадам ҳақида шундай нафратла-ниб гапирдики, хайрон қол-дим. Онамнинг айтишича, дадам билан тасодифан та-нишиб қолишган. Дадам На-воий шаҳрида масъул вази-фада, онам эса Маданият уйида ишлар экан. Икков-ларининг қуларини уткин-чи ҳою-хавас пардаси қоп-лаб яширинча яшаган, ме-

нинг дунёга келишим хабари-ни эшитгандан кейин дадам оиласи, учта боласи борлигини баҳона қи-либ, онамни ташлаб кетган. Онам ҳам тур-муш фароғатини кузи қиймай, мени ташлаб узи турмушга чиқиб кетган.

Онам дадамни ёмон-лаб, узини оқлашга уринар эди. Хуллас, тавба-тазарруси, йиғ-лаб-сиқташларидан сунг онам билан Фарғо-нага кетдим. Онамни-нг фарзандлари илиқ кутиб олишди. Бешта укам бор экан, деб суюндим. Лекин суюн-чим узоққа бормади. Тез орада укамлар қа-тори ҳақ-хуқуққа эга эмаслигим аён бўлиб қолди. 1992 йил 27 июл куни онам мени турмушга узатди. Бу кун мен учун энг бахт-ли кун эди, чунки ҳам-

ма таъналар, ғам-аламлар орт-да қолади, энди ширин ҳаёт куриб, яхши яшайман, деб уйлардим. Минг афсуси, ундай бўлмади. Онамнинг уйида курганларим ҳолва экан. Бу ёқда мени унданда дахшатли ҳаёт қарши олди. Бу хонадонга келин бўлиб тушганимга бир ҳафта булар-бўлмас қайнонам: «Онангиз-нинг орзу-хаваси йўқ хотин

КИМГА АЙТАЙ?

еқан. Углим қуёв бўлиб ҳеч бўлмаса битта тун ёки кос-том-шим киймаса, қа-нақа қуёв бўлди, май-ли, углимга қилмаса, ҳеч бўлмаса сизгайм қилма-ди-ку, одамларнинг ке-лини қатор-қатор ги-лам, қимматбаҳо тақин-чок, қиммат уст-бош ва мебеллар билан келяп-ти. Сизнинг онангиз ҳеч бўлмаса тагингизга ол-дий полос қилмади», дея дийдиё қила бошлади. Нима ҳам дейман, бу гапларнинг ҳаммаси ач-чиқ ҳақиқат эди. Қайно-нам ҳам қариганда қу-далари билан борди-кел-ди қилишни хоҳлайди. Онам бўлса бир йилда бир марта ҳам кел-майдди. Шу таъналар ос-тида 5 йил яшадим. Охи-ри, сабр косам тулди. Дадамни топишга, унга тушунтиришга интил-дим. Навоийга бориб,

Аламли мактуб

тилим қисик, ҳеч кими, ҳеч нарсаси йўқ стимчаман, — дедим қуз ёшларим шашқа-тор бўлиб. — Уй-рузгорни-нг бари ишлари, овсинла-римнинг болаларига қараш, келин бўлиб келганимдан бери менинг буйнимда. Ле-кин ҳеч ким мени одам урнида курмайди. Чунки ёнимни оладиган, орқамдан суроқлаб келадиган ҳеч ки-мим йўқ. Дадажон, шу кун-ларга тушишимга ким са-бабчи? Мен бунақа яшаш-дан зерикдим. Борадиган паноҳим йўқ, онамни кур-маганимга бир ярим йил бўлди, қилириб борсам уйла-рини сотиб Тошкентга ку-чиб кетишибди. Дардимни кимга айтай? Бу гапларим-ни эшитиб, дадам, «Мендан ҳеч нараса умид қилма, сени-нг орқангдан бормайман. Сенинг отанг йўқ, улган. Мени тинч қуй. Қарига-нимда шарманда бўлайми? Қариганда оилам бузилиб ҳаммага кулги бўлайми? Тезроқ кет бу ердан, бўлма-са пушаймон ейсан, менинг қулимдан ҳар нараса кела-ди», — деди.

Ноилж қайтиб кетдим. Келишим билан қайнонам «қани даданг, йўқ эканми еки улибдим?» Узи отанг борми еки онанг куча-қуйда юриб орттириб олганим се-ни? Пешонам курсин, ке-либ-келиб сендақа ота-она-сининг тайини йўқни ке-лин қиламанми? Уйимни бушат, қасрга борсанг бор, ё отангнинг, ё онангни топиб кел», деди. «Мен-чи, мен ким-нинг фарзандиман, нимага ме-ни бунча қийнайсизлар? Эн-ди қайнонамга нима дейман. Отам йўқ экан, мен отам бор деб адашибман дейманми? Ундан баттар оёқ ости қилиш-майди. Узи шундай ҳам овсинларим, эл-юрт олдида

Ҳафиза БОБОЕВА,
Фарғона

Дардимни кимга айтай?

Мен Моҳирани яхши та-нийман, эри Илҳомни ҳам. Улар дастлаб аҳил яшай бош-ладилар. Орада икки уғил ва бир қизли бўлишди. Кейинча-лик Илҳом аста-секин «хуна-р» чиқара бошлади. Одатда айрим кишилар ҳамени мумай пул курса, босар-тусарини билмай қолади. Илҳом ҳам ушлар тои-фасидан бўлиб чиқди. Йичи-лик, қиморбозлик Илҳомнинг сеvimли машғулотига айланиб қолди. У энди хотинини булар-бўлмаса урадиган, қиморга «бой» бериб қуйса, ундан пул талаб қиладиган даражага ет-ди. Хотин бечора нима қил-син?

Узи қуриб, билиб, кунтил амри ила уни танлаган бўлса. Бунинг устига учта боласи би-лан қасрга ҳам синарди. Куз ёшани оқизиб онасиникига борсинми? Йўқ, у барига чида-ди. Аёл боши билан ер сотиб олди. Болаларини кекса онаси

ва янгасига қолдириб, олган ери-да туну кун ишлади. етишти-рилган ҳосилни бозорга элтиб сотиб бир оз узини унглаб ол-ди. Уроқда йўқ, машоқда йўқ— хирмонда ҳозир, деганларидек эри Илҳом секин-аста Моҳира-нинг пинжига тикила бошлади. Эрининг бу фидойилигидан суюнган Моҳира деҳқончилик қилиб топган-тутганидан эрига бир сидра кийим-кечак, уст-бош олиб берди. Катта қарз-қавола билан бўлса-да эрини машина-ли қилди. Таассуфки, Илҳом-нинг урганган кунгни яна урта-на бошлади. У уйига уч, турт қуллаб келмайдиган, келса ҳам ичволиб уруш-жанжал чиқара-диган одатини давом эттирди. Бу орада хотини олиб берган «Жигули» машинасини ҳам қи-

дан қийиб олиб борди. У уз шаънини, бола-чақасининг мафлаатини уйлаб, гўе уз эри-ни узгалардан сотиб олди. Дунёни гузаллик кутқара-ди, дейдилар. Йўқ, менимча дунёни аёл асрайди. Моҳирага ухшаш, турмуш йўлига тош отса кемириб, сув келса сими-риб қорган ориятли аёллар ас-райди. Моҳира яқинда келинли бўлди. Келини узига ухшаган озода, қаққон экан, айни пайт-да у келинининг хўраматига са-зовор. Эри Илҳом эса ҳамон уша-уша. Яратганининг ўзи ин-соф бермаса қийин экан. Бу аёл ҳақида қуп нарсалар-ни айтолмадим. Орамизда Мо-ҳирага ухшаган аёллар жуда кўп. Улар ҳақида қанчалик илиқ гаплар айтсак ҳам озлик қилади.

Абдувоҳид РАЗЗОҚ ўғли

ИНСОФ

Ҳикоят

САРИ БАРАКА

Ҳотамтой богида меҳнат билан шуғулланиб юриб, қушни хонадон эшиги олдида бир қаландарнинг куйлаётган овозини эшитди. У «бугун ҳеч кимга нафим тегмаган эди, айни муддао бўлди» деб, қаландар учун улуш ҳозирлаб, «эшик олдида келгач берарман», дея ишини давом эттираверди. Бироз фурсат ўтгач, қаландарнинг овози Ҳотамтойнинг уйдан кейинги қушнисининг эшиги олдида жаранглади. Бундан у таажжубланиб ва ҳозирлаб қуйган ҳадясини олиб, қаландарнинг ортидан борди.

— Эй, қаландар, сен нечук бизнинг эшикни четлаб ўтдинг ёки ушбу хонадондан хафамисан?

— Йўқ тақсирим, ўтган гал сизнинг хонадонингизга ташриф буюриб катта инъом олган эдим. Бу сафар яна бу эшикка бурилишга виждоним йўл қўймади, — деди қаландар.

Ҳотамтой қаландарнинг бу ишини катта ҳиммат ҳисоблаб, унга миннатдорчилик изҳор қилибди-да, қимматли инъом ҳадя этибди.

Инсоф қаландар мартабасин ҳам қилар зиёда,

Инсофсизлик эса подшоҳни ҳам қолдирар доғда.

Абдулла МАДАЛИЕВ,
муҳандис

Жажжи ҳайрат

"ПОЧИН ҚИЛИБ БЕРИНГ"

Ҳозир бозор замонида кириб келиди. Тилимиз ҳам бозор тилига ўтиб кетди. Биримиз «Замон сенга боқмаса, сен замонга боқ», — десак, биримиз «Ўзининг отини сўғору, пулини ол», — дейдиган бўлиб қолдик.

Савдогарларимиз биринчи хари-дорга «арзонроқ бўлади, почин қилиб беринг», — дейишади. Ваҳоланки, савдогар ота-боболаримиз «бай очиш», «бай очмоқ» каби иборалар замиридаги бозорбон «Бай» сўзини ишлатганлар.

ОЛМАНИНГ

Тасодифда ҳақиқат бор

ТАГИГА ОЛМА ТУШАДИ

Ёмғир қуйиб етибди. Уғлим қурибди — усти-боши шалоббо.

— Нега бунақа келдинг? Соябонингни йўқотдингми? Мен сенга неча марта тайинладим.

Фарҳоддаласининг тобора авжга чиқётган овозини оҳиста кесди:

— Йўқотганим йўқ, мактабда эсимдан чиқиб қолди.

— Шунақа дейсан-де, ўтган ҳафтада қалпоғингни йўқотдинг, олдингисиде қулқопингни. Сенинг бу ҳардамхаёлигинга тоғ ҳам чидамайди, ҳозир мактабинга бориб келаман. Рост гапиряпсанми, ёлғонми — аниқ бўлади-қуяди.

— Рост гапирёвман, ада, эртага обкеламан, мана қураисиз.

Даласи бир қалар ишонгандек бўлди. Кийим-бош алмаштираётиб, уғлим менга секин шивирлади.

— Ая, бир гап айтсам, қиласизми?

— Олдин айт-чи?

— Йўқ, жон ая, қиламан, денг.

— Хуп, қиламан.

— Менга эрталаб худди ўзимдиқил-қа соябон обкеб беринг.

— Йўқотибсан-да, аланга ростини айтиш керак эди, — энди менинг ҳам аччигим чиқа бошлади.

— Йўқ, бекатда турсам бир қиз ёмғирда эзилаётган экан — ўзим оғзин — оламдақа, бечора касал бўлиб қолмасин, деб бериб юбордим.

— Синфдонингми?

— Йўқ, бегона, танимайман.

...Даласининг олдида илжайиб чиқдим. Уғлимга уни сотмасликка ваъда берган бўлсам-да, воқеани айтиб бердим. Даласи ҳам илжайди. Икковимиз ҳам бундан бир неча йиллар олдинги бир ёмғирли кунни эсладик.

...Ушанда соябоним уйда қолган экан. Қунишиб бекатда турардим.

— Мана бу соябонни тутиб турунг.

— Ўзингиз-чи? — дедим ноқулай бўлиб.

— Менга ҳеч нарса қилмайди, ушқоқина экансиз.

Мен соябон эгасига омонатини қайтариб бериш учун кейин қўп бор шу бекатга келдим, аммо учратмадим. Олиб бориб берай десам на оти, на уйи, на иш жойини билардим.

Тасодифан бошқа шароит, бошқа бекатда яна дуч келдим, танишдик. Соябон баҳона аввал йўлларимиз, сўнг тақдирларимиз туташди.

...Кузларидан ҳамон хавотир шарпаси кетмаган Фарҳод хонасидан чиқиб, бир-биримизга галати қараб турганимизни қуриб ҳайрон бўлди.

— Ҳи, ая, дала? — деди уям бесабаб илжайиб.

— Олманинг тағига олма тушади. Отасининг боласи-да. Даласи уғлини беозор кучиб қўйди.

...Дугонамадан эшитган бу воқеа арзимаган бир гапдай. Мен эса негадир узоқ вақт шу воқеани эслаб юрдим, сизга ҳам гапириб бергим келди.

Қутлибека РАҲИМБОЕВА

Мўйдинжон ХОЛМАТОВ

ҒУЛАҒАН АРМОН

Армоним гуллади,
Қаранг, анвойи,
Мева ҳам тугмоқчи — бағрим лим тулар.

Армонга ҳамсоя излаган қуйи
Ҳаёлнинг дарчасин чертади гуллар.
Армоннинг боғбони — ўзимман,

ана,
Уни тергувчи-ю, сотгувчи зот ҳам.
У пишган лаҳзада фақат бир дон
Меҳр-ла бергайман қурмоқ-чун
баҳам.

ҚОР ЁҚҚАН ҚАН

Гардун улашади ки туйғу оппоқ —
нафис қорпарчага тамом
жойланиб.

Ҳатто момолар ҳам тонгача уйғоқ
Алёр айттар шўх қизчага айлиниб.

Вужудга ингару шаффоф
тиниқлик,
тасаввур нуқтаси теран тортади.

Шу лаҳза ҳаққирган саҳий оқ
кенглик
Кимгадир ишқ, кимгадир ҳижрон
эллади...

Лайло кечасида
Сен Лайло бўлдинг
Ун олтида тулғонди ёшим.

Қўзларинг қук эди,
(Монийранг эди)
Лабингда юлдузлар бўлди талошим.

Бошимга юлдузлар тукилаверди,
Тукидим қузининг қароғларига.
Панжам нағмалари ўқилаверди,
Айлиб сочининг тароғларига.

Лайло кечасида
Сен Лайло бўлдинг
Сархуш ўзин айлади меҳмон.

Мен-да шоир эдим,
Бир ошқ бўлдим.
Қўнғил гулзорига гул аро боғбон.

Маломат эгмадинг, на феълу,
на руй,
Бахтли тасодифлар бағишлади жон.
Ушанда мен эдим, мен-динг
парируй

Буюк ишқ қўёши яратган имкон.

Лайло кечасида
Уртади бир ғам
Ялло кечасига айланур ҳижрон.

Мен сени йўқотдим
Тоғу тош аро
Йиллар дасторида кезаман сарсон.

Оққушлар чўқдилар оққуш қулига,
Ишққа юз тутганлар қушиқ
айтдилар.

Лайло кечалари қайтмас йўлига,
Азоби-ҳижронлар тугал қайтдилар.

Лайло кечасида
Сен Лайло эдинг...

Мамаражаб ХОЛОВ,
Термиз шахри

Турмуш чорраҳаларида

... Абдулла туғруқхона биноси олдидаги майдончада у ёқдан бу ёққа юра бошлади. Яна бир неча дақиқалардан сўнг хотини — Нигоранинг қузи ёриди. «Қизми, уғлимми фарқи йўқ. Фарзанд бўлса бўлди. Фақат эсон-омон туғилса бас», — дея уйлади у.

... Унинг қуз унгида талабалик йиллари зоҳир бўлди. 2-курсда ўқиётганда ҳамқишлоқ дўсти Икромжоннинг никоҳ туйига таклифнома келиб қолди. Синфдошлари орасидан илк туй бўлгани боис у қизиқиш билан қишлоғига йўл олди. Туйга келин томондан ҳам куптина қизлар келганди. Келин дугоналар орасидаги қўхликкина Нигора Абдулланинг диққатини тортди. Абдулла Нигора билан танишди.

Юлдузи-юлдузига тўтти келиб, ота-оналарининг рози-ризалиги билан орадан бир йил утар-утмас туйлари бўлди. Улар тақдир ҳукмидан рози бўлиб бахтиёр яшабдиларди, бироқ орадан қўп вақт ўтса-да, фарзанд қўришмаётганди. Дўстлари, айрим қариндошлари бир неча мартаба Абдуллага: «Қайтадан уйлансанг фарзандли бўларсан», деган мазмунда маслаҳат ҳам беришди. Абдулла унамади. Нигорасиз ҳаёт унинг учун мазмунсиз туюлар, бошқага уйланишни тасаввурига сиғдирилмасди.

Нигора эса тунлари минг хил изтироб ила тулғонар, унсиз йилларди. Тунларида оппоқ йўғракдаги чақалоқ қиқирлаб-қиқирлаб қулар, митти қўлча...

Тилимиз

Дарвоқе, ҳар бир савдогар эркак харидор бай очиб беришини истади. Зеро, эркак кишининг қўли енгил, барака келтиради, деб ҳисоблашади.

Илҳомжон Назиржон ўғли
ЖАМОЛҲОЖИ,

ЎзФА Тарих институти
асpirанти

ГўДАК ХИДИ

лари билан ойисининг юзини сийпарди. Шунда у димоғига урилаётган гўдак хидининг нақадар ҳушбўй эканлигини туярди. Алҳол мурғак қалбни бағрига босганича юз-қузларидан упарди, қўраётгани туш эмас, ҳақиқатга айланишини жуда-жуда истарди.

Не тонгки, Нигоранинг қайнона-қайнотаси художой, қўпни қўрган, сермулоҳза ва меҳрибон чиқиб қўлишди. Уни келин эмас, балки ўз қизларидай қўришар, ҳатто намозларида ҳам уғилларига Худодан фарзанд сўрашарди.

Бир неча бор Нигоранинг унсиз йиллаётганини сезиб қолган қайнонаси — Адолат ҳола:

— Қизим, сабр тағи сариқ олтин, дейдилар. Хали ёшсизлар, қўп қунона-верманг, вақти келиб бир этак боланинг онаси бўлиб ўтирасиз, — дея келиннинг қўнғилини қўтарарди. Меҳрибон, мушфиқ қайнона Нигорани қўп бор таниқли дўхтирларга қўрсатди, даволатди.

Эр-хотиннинг фарзандсизлик азобидан чеккан изтироблари оиладагиларнинг бутун вужудини кемира, руҳан эзарди. Яратганга шукроналар бўлсин-ким...

Фарзанд кутаётган Нигора қўрган тушларини эрига айтиб берганида, у: «Мен ҳам худди шундай тушлар қўрардим. Умид билан яшардим», — деганди.

... Туғруқхона эшигидан: — «Суюнчи беринг, суюнчи», деган воз келиб, Абдулланинг ҳаёли бўлибди.

— Қўчқордек ўғил қўрдингиз, — деди мамнуният билан ҳамшира.

— Суюнчисига... — Абдулла қувончдан энтикар, ҳаяжонланар, ҳамширага нима дейишни билмасди.

— Биргина шу сўзни ун йил кутдим-а, ун йил, — дейётган Абдулланинг қалби оламнинг барча қувончу шодлиқларини узида мужассам этганди, тус...

Шўҳрат ҚАРШИЕВ,
Самарқанд шахри

Абдулло ОЛИМЖОНОВ Афғонжон ёғли!
Сени 23 январ 25 ёшга тулганинг билан чин юрак-
дан табриклаймиз!

Сенга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, оилавий бахт ва
улкан зафарлар тилаймиз. Сенга омад доимо ёр бул-
син.

**Меҳрибонларинг: Муруват, Шоҳида ва
Баҳодиржон**

Хурматли Меҳрабон Исҳоқови ШАРАП-АЛЛОВ!

Сизни 22 январ — таваллуд кунингиз билан чин
қалбдан табриклаймиз. Сизга мустаҳкам соғлиқ, иш-
ларингизга ривож тилаб, оиламиз бахтига ҳамisha
омон бўлишингизни Аллоҳдан сўраб қоламиз.

**Эҳтиром билан онангиз Ибодатхон, Рафиқангиз
Нилуфархон, фарзандларингиз Умиджон, Жамшиджон,
туғилганларингиз Муруват, Тураҳон ва Маъмурахон**

Наманган вилояти Қоссовой тумани, Меҳраби Қишлоқ
фуркаҳаф йилиги Булакбон китловиди яшовчи
Абдумулла ЭР-АШЕВ ва Рақабодом
РАХИМОВ-Аллага

Азиз, — меҳрибон дадажон ва онажонимиз!
Сизларни туғилган кунингиз билан чин дилдан
табриклаймиз. Бахтимизга ҳамisha соғомон бўлинг-
лар. Узоқ умр, фарзандларингиз камолди Сизларга
насиб этсин.

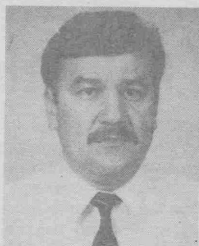
**Камол эҳтиром ила фарзандларингиз Ҳамида, Баҳодир,
Шухрат, Умида, Шавкат, Халида, Шерзод, Ҳуснида ва 16
нафар набираларингиз**

Жамил КАРИМЖОН! Келиннинг ЛОЛАХОНИ!

Ҳасаннинг МАҲАББАТХОН!

Сизларни кутлуг 40 ёшингиз билан муборакбод
этамиз. Сизларга дарё каби узоқ умр, мовий осмондек
мусаффо ҳаёт ҳамда оилавий тинчлик, ишларингизга
ривож тилаб

**Шариповлар оиласи номидан онангиз
Мухтабар ва эялинингиз Шаҳнозаҳон**

Хонадонимизнинг тафони тодудин,
донишмандини покиза тавбафти қизим

Резила ХОЛИМИРЗАЕВА!

Кутлуг таваллуд айёминг мубо-
рак бўлсин. Истиқбол қуёши пор-
лаб чиққан бу улуг бустонда атай
сенга аталган нодир чечаклар уфо-
ридан туйиб-туйиб баҳра олтайсан!
Бахтли-тахтли, омадли, саодатли
бўлтайсан, азизам!

Даданг Тура Холмирзаев

Меҳрибонимиз Озода АЛЛАЕВОВА!

Туғилган кунингиз билан самимий кутлаймиз. Хонадо-
нимизнинг файзи, саришталлиги сиз билан. Шунинг учун
Оллоҳдан сизга мустаҳкам соғлиқ, бахт, ёруғ ва нурафшон
кунлар тилаймиз. Уйлаган орзуларингиз рўебга чиқиб,
фарзандларингизнинг роҳатини кўринг.

**Турмуш ўртоғингиз Муҳиддин Ёдгоров,
фарзандларингиз Аслонбек, Сангиной, Жонибек.
Навоий вилояти, Қизилтепа тумани**

Хурматли Олдиз КАРИМОВА!

Сизни туғилган кунингиз билан табриклаймиз, соғлиқ-
омонлик, бахт, омад тилаймиз.

Энг яқин дўстларингиз.

Ҳаммамиз уйи аъин бўлган
Муҳаммадсалих ШОҲИР ёғли!

Сизни 27 январ — таваллуд
кунингиз, яъни муборак 40
ёшингиз билан қизгин табрик-
лаймиз. Оллоҳдан сизга узоқ
умр, сийҳат-саломатлик, режа-
ларингизга муваффақият тила-
ймиз. Илоҳим, уйлаган ҳам-
ма ниёзларингиз амалга оши-
син.

**Рафиқангиз Умида,
ўзингиз Жамолддин ва опа-ака, ука-
сингилларингиз Савринисо, Меҳринисо,
Зухринисо, Собиржон, Саиджон**

Жондан аъин меҳрибон
онажонимиз Муҳаббат
СМЛАЙМОНХОНЖАЕВА!

Сизни 20 январ — тавал-
луд кунингиз билан чин дил-
дан табриклаймиз. Сизга узоқ
умр, тоғдек қуч-қувват, ҳа-
тингизда фақат қувонч ва ти-
нчлик тилаймиз, бахтимизга
доимо соғ-саломат бўлинг. Хо-
надонимиз турини абаллий туз-
лириб туринг.

**Турмуш ўртоғингиз, фарзандларингиз ва
набираларингиз Азизхон, Жамолхўжа**

Дилбардиниз Аслонбек ЁДГОРОВ!

Сени 8 ёшинг билан табриклаймиз! Уқишларинг
доим «беш», келажакнинг порлоқ, орзуларинг ойдил
бўлсин. Ўл сўйган, юртининг қорига ярайдинг, изи-
дан ҳамма ҳавас билан қарайдиган йигит бўлиб ўсин.

**Бобонг, бибинг, ота-онанг ва укаларинг
Навоий вилояти Қизилтепа тумани.**

Гиеҳванд моддаларининг жа-
хон бўйлаб тарқалиши сир
эмас. Бунинг учун мўмай пул
топишнинг энг қалтис йўлини
танлаган оғуфурўшлар ақл бо-
вар қилмайдиган усулларни
уйлаб топишади. Яқинда Ко-
лумбия пойтахти Богота шаҳ-
ридаги халқаро аэропортда мах-
сус хизмат ходимлари уч аёл-
ни, АҚШга героин олиб кети-
шган шайхонани тўхтатишди, тух-
татишди. Ходимлар қанчалик
синчиклаб текширмасин, ла-
стлаб улардан ҳеч нарса топи-
шолмади. Бироқ ерданми хиз-
мат итлари жон-жаҳдлари бил-
ан аёлларга ташланиб, улар-
да гиеҳванд моддалар борлиги-
ни билдиргандан сунг, ходим-
лар врачларни маслаҳатга ча-
қирдишди. Хар уччала аёлни
рентгенга солишганда уларни-
нг иккитаси «оқ ажал» солин-

ган халтачаларни думбаларига,
бигтаси эса кўкрагига қўшиб ти-
киб қўйгани маълум бўлди. Улар
АҚШга олиб кетишган ге-
роин қиймати уч миллион дол-
лар экан.

Фарба қил-яланғоч аёллар-
нинг фотосуратларига ишқибоз-
лар ҳам, харилдорлар ҳам қўп. Бу
«кони фойда маҳсулот»дан ях-
ши даромад қилишга ружу
қўйган Германиянинг Нордлин-
ген шаҳрида яшовчи фотосурат-
чи пул дея худосини ҳам уну-
таёзди. У суратга туширмоқчи
бўлган эшигига жонини маҳал-
лий черков меҳроби олдиди қил-
яланғоч қилиб, роса расмга ту-
ширди. Бироқ сураткашнинг
утакетган дахрийлиги чунтагига
катта зарар етказди. У худ-
жўйларнинг ҳис-туйғулари ва
маънавиятини ҳақорат қилган-

ликда айбланиб, суд томонидан
тўрт минг марка жарима тулаш-
га мажбур қилинди. Боз устига
черков меҳроби олдиди тушир-
ган яланғоч позаниннинг сурат-
тини эълон қилиш эки бирор-
бир жойга сотиш ҳуқуқидан ҳам
маҳрум этилди.

Угандада чунтаккесар ва бош-
қа майда угрилларга гаройиб
жазо чоралари қўллашаркан. Бо-
зорларда, гавжум жойларда қўл-
га тушган угрилларнинг қийим-
боши буткул ечиб олинди, қил-
яланғоч қолди қўйиб юборилар-

кан. Бундай жазодан угриллик
қилган аёллар ҳам мустасно
эмас.

Туркия давлат вазири Иши-
лай Сайгин хоним еш турк қиз-
ларининг бокираллигини аниқ-
лаш компаниясини қўллаб-қув-
ватлаб чиққани мамлакатдаги
хотин-қизлар ташкилотларининг
норозилигига сабаб бўлди.
Айниқса, ҳукуматда аёлларни
қўқуқларини ҳимоя қилишни
керак бўлган амалдор аёлнинг
ана шундай «ташаббус» билан
чиқиши норозиликни авж ол-
дирди. «Ка Дер» номли хотин-
қизлар ташкилотининг прези-
денти Ширин Тетелининг
таъкидлашича, бундайдан ҳақо-
ратомуз синовлар қўллаб қиз-
ларни ўз жонларига қасд қили-
шга олиб келади.

Олий маълумот, юқори ма-
лака эр билан аёлнинг жинсий
алоқаларига ҳалал беради, де-
са ишноммаслик мумкин. Би-
роқ Чикаго университетиди жа-
моатчилик фикрини талқик қи-
лиш Миллий маркази бундай
гумонга урин йўқ, деб ҳисоб-
лайди. Бу марказнинг олиб
борган талқикотларига қўра,
урта маълумотли эркеклар
олий маълумотли жинсдошлар-
га қараганда жинсий алоқа-
га қўпроқ мойил бўлишаркан.
Тинимсиз иш билан машғул
бўладиган кишиларда эса бу
мойиллик янада кучли экан.
Бир ҳафтада 60 соат меҳнат
билан машғул бўлган эркек-
лар иш режаси уртача курсат-
кичдан юқори бўлмаганларга
қараганда сексуал алоқаларга
тез-тез кириши аниқланган.

«ТОШКЕНТ ЛОК-БУЁҚ ЗАВОДИ»

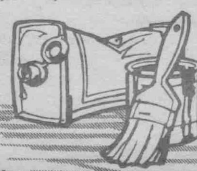
Марказий Осиёда шу турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган
ягона корхона. Бу соҳада 50 йиллик тажрибага эга.

Буёқ идишидаги қоғозда цехнинг тартиб рақами, фамилия, ой ҳамда йил курсатилган
булсагина ҳақиқий завод маҳсулоти ҳисобланади.

СОТАДИ (нархи бир тоннаси учун, қўшимча қиймат солиғи билан бирга)

Саноат маҳсулотлари:

- НЦ-219 локи, мебел учун-298.000 сум.
- БТ-51 локи-41.300 сум.
- «Оксол» олифи-150.000 сум.
- ПФ-115 эмали, кук, туқ жигар, туқ яшил, пистоки, қизил, қора рангли - 160.000-220.000 сум.
- ПФ-266 эмали, сарғиш жигарранг-212.400 сум.
- ПФ-191 оқ эмали - 242.000 сум.
- ПФ-223 оқ эмали - 224.000 сум.
- ПФ-1147 эмали, туқ яшил;
- Йўларда ҳошия чизишда ишлатиладиган эмал- 177.000 сум.
- Том учун буёқ - 153.400 сум.
- КЧ-2141 эмали, оқ, очик кук, очик пистоки;
- МА-22 буёғи, очик кук - 200.600 сум.
- ВД-АК-229 сув-эмульсия буёғи, оқ -73.400 сум.
- ГФ-0163 -118.000 сум.
- КБ буёғи - 35.400 сум.

Халқ истеъмолди моллари:

- ПФ-223 оқ эмали, 4 кг.ли идишда - 218.300 сум.
- ВД-ВА-2245 буёғи, оқ, 5-7 кг.ли идишда;
- ПФ-266 сарғиш жигарранг эмал, пол учун, 3 кг.ли идишда - 212.400 сум.
- ПФ-191 оқ эмали, 3 кг.ли идишда - 242.000 сум.
- «Оксол» олифи - 150.000 сум.
- Том учун буёқ - 160.000 сум.

Чекланмаган миқдорда сотиб олади:

- Глиперин; -Метал цинк;
- 0.8 КПли пўлат тунука, 0.5 мм, 0.8 мм, 1 мм;
- Пантаэритрит; -Фтал ангедрид;
- № 25 ли оқ тунука; -Пўлат чикитлар (лом);
- Пўлат тунука, қалини.

ТЕЛ: 68-79-45

ТЕЛ: 68-73-32, 68-39-74, 35-34-51

Манзил: Тошкент.
Содиқов кўчаси, 9.

Электр энергияси ва табиий газ хонадонларимизнинг ёруғ ва чарогон, иссиқ ва файзли бўлишига, оғиримизни енги қилишга хизмат этади. «Бир яхшининг бир ёмони бор», деганларидек, ана шу табиий ресурслардан нотўғри фойдаланиш кўп ҳолларда енгинага сабаб бўлади. Жумладан, 1997 йилда Ҳамза туманида 336 та енгин юз берди. Бунинг оқибатида қурилган моддий зарар 2552383 сумми ташкил этди. Енгин туфайли ўтган йили 8 киши ҳалок бўлди, 10 киши турли даражадаги тан жароҳати олди.

Янги йил арафасида — 26 декабр куни тумanning Речная кучасидаги 3-уйла ёлғиз қолдирилган 5 ёшли турак газ учоқ ёнида тугурт ёқиб уйнаши оқибатида енгин содир бўлди. Афсуски, боланинг ҳаётини сақлаб қолишнинг иложи бўлмади.

Агар енгинларнинг сабаблари таҳлил этилса, қуйидагилар аён бўлади: сигарета қолдигини учирмаслик оқибатида 156та, оловдан ёхтисиз фойдаланиш туфайли 184та, иситиш печлари қувурларининг носозлиги сабаб 9та енгин келиб чиққан.

Ҳамюртларимиз электр асбоблари ва газ учоқларидан ёхтискорлик билан фойдалансалар, уларда носозликлар аниқланса, узилармоялик қилиб тузатишга уринмай, мутахассиста муружаат этсалар, куплаб қунгилсизликларнинг олди олинади.

Тургун ХОЛМАТОВ,

Тошкент шаҳар, Ҳамза тумани 7-ҳарбийлашган ёнгиндан сақлаш бўлими бошлиғи

Рухшунос минбари

УЛҒАЙИШ АЗОБИ

Инсон боласи бу ёруғ оламга этни жунжиштирувчи чинқирик билан қалам қўяди. Айнан мана шу илк чинқирикдан оқсоннинг мустақил ҳаёти, ён атроф-муҳитга мослашуви, қамрови кенгироқ қилиб айтганда, улғайиш азови бошланади.

Чақалоқ учун йиғи атроф билан восита кўприги. Ушбу чинқирик орқали у атроф-муҳит билан боғланади, унга керак нарсани талаб қилади. Аммо болакай буйини тугиб эмаслаб бошлар экан, унинг тапшиши ҳам кўпаяди. Энди у нималарнидир ушлаб қуралди, оғзида солади, шундай қилиб у дунени урганади.

Ҳар ҳолда бу тапшишлар болакайлар учун унчалик оғир кечмайди, чунки у бу тажрибалар билан оила муҳитида машғул бўлади.

Биз ҳаммамиз ҳам бола бўлганмиз. Ва ҳозиргача ушда даяларни кўрсаймиз. Болаликка хос ҳусусият: биз доим шундаймиз, ота-онамиз бағридан бизни ҳеч қим ситиб чиқаролмади. Лекин бундай эмас. Келинг, ҳозир юқоридаги мулоҳазаларимизни давом эттирайлик.

Хуллас, улғайишнинг илк поғоналарини бола ўзи тузилган хонадонда эгаллайди ва шу ерда олинган илк қуниқмалар инсон ички ва ташқи оламнинг тамал топи бўлади, десак янглишмаймиз. Айнан мана шунини ҳисобга олиб ён бола «ушда тегма, иссиқ, қуясан, бунга тегма, соғуқ», — дегунча таъкиб қилиш ярамалли. Майли, тегсин, уйнасин, лат есин. Ахир, шу тегсинда у ҳаёт тажрибасини бойитиб боради. Бу унинг шахсий ва ҳаётий тажрибаси бўлади. Аке ҳолда у ҳамма нарсалар ҳадиксирайилган, пубхаланалган бўлиб қолади. Унинг қалбида шилдат ва шижаот йуқолади. Бу ёса ўз урнида уни ҳаётдан бездиради. Қурқоқ, шижаотсиз боланинг ҳаётида ўз уринини топиб

кейтиши қийин бўлишини тушунтириб ўтириш шарт бўлмас керак.

Мана бир мисол: 6 ёшли Алибек оиланинг тунги, у эркатой, унинг айтгани-айтган, дегани-деган бўлиб ўсмокда. Ҳозир у сариқ касалига чалинган, уйда ётибди. Атрофда қўймаланиб юрган унинг турт ёшли укаси Санжар эса оилада ажабтовур таъкиб остида тарбияланипти. Яъни, Алибекка мумкин бўлган қўйгина нарсалар унга мумкин эмас. Алибекнинг таъсири ва бевосита назорати унинг руҳига анча сиғиб кетган. Акасис Алибексиз у кучага чиқолмайди. Чунки эсини танибдики, бир ўзи кучага чиққанни эсломмайди. Бошида ота-онаси шунга ургатишган, бутун эса, онаси ташқарига чиқ, аканг ёнида ўралашма, деб дашном бермокда. Табиийки, бу ушда ёқмади ва унинг туртига утиб у ҳам ётиб олди. Онаси бундан хавотирланиб «сента нима бўлди? — деб сураса, у «акам сариқ касал бўлса, мен яппил касал бўлдим», деб яшил буюкка буюлган қўлларини кўрсатди.

Мана, куриб турибсизки, Санжар атроф-муҳитнинг илк қийинчиликлари билан қочиб, ўз тинчлигини таъмин қилиш чорасини топиб. Бу унинг ҳуқуқига эркинликдан, улғайиш азовидан қочибнинг илк намунаси.

Биз, ота-опалар бундай ҳолисаларга кўпма эътибор бермаймиз, боламизнинг ҳаёт тапшишларидан қоча бошлаганини сезмаймиз, аксинча, уларни шундай қилишга ўзимиз ургатамиз.

Ваҳоланки, биз, катталар болани мана шу «азоб»да чинқитириб, ҳаёт, яшаш напидаси мана шу «азоб» ортида экалтигани унинг онгига сиғдириб боришимиз зарур.

М. ЙҮЛДОШЕВ,
рухшунослик фаилари номзоди

Ойша разияллоху анҳо бундай дейди: «Менинг ҳақимда бўхтон тарқатилиб, бундан мен ҳам хабардор бўлганимдан кейин, Расулulloх саллаллоху алайҳи васаллам менинг ҳақимда хутба ўқийга турдилар. Аввал қалима келтириб, Оллохга муносиб ҳамду санолар айтилганидан сунг: «Эй муминлар, менинг оилам ҳақида бўхтон қилган кишилар ҳақида менга маслаҳат берингизлар. Оллох таолога қасамд қилурменки, мен оилам ҳақида ҳам, у бирлан бирга тўхмат қилинаган киши ҳақида ҳам, бирор ёмонлигини билмасман. Ушда одам мен борлигимдагина уйимга кирур эрди. Мен қачон сафарда бўлсам, у ҳам мен бирла сафарда булур эрди», — дейдилар. Шунда Саъибн Маоз разияллоху анҳу уринларидан туриб: «Эй Оллохнинг расули, менга изн берингиз, бу бўхтончилигини буйинини узиб ташлай!» — дейдилар. Бунни эшитиб, Хазраж қабиласидан бир киши уриндан турди-да, дағдага бирлан: «Бекор айтибсан, Оллохга қасамки, агар бўхтончилар Авс қабиласидан булса ҳам, уларнинг буйинига сенинг қилич урмоғинга йул қўймагайман!» — деди. Шул тариқа масжидда Хазраж бирлан Авс кишилари уртасида жанг бўлишга оз қолди. Аммо мен бунинг сабабидан беҳабар эрдим. Кейин, ушда куни кечқурун уйдан ташқарига чиқдим. Мен бирлан Умму Мистах ҳам бор эди. Оёғи тойилиб кетиб, «Ноумид булур, Мистах!» деб қарганди. Мен унга: «Эй она, ўз углингизни қарғайсизми?» — дедим. У индамади. Сунг, яна тойилиб кетиб, яна «Ноумид булур, Мистах» деб қарганди, унинг бор тойилиб кетганда ҳам шунга гапни такрорлади. Мен унга нафрат бирлан қараб эрдим, у: «Оллохга қасамки, сени деб уни қарғатирман!» — деди. Мен: «Нечун мени деб уни қарғатирсиз?» — дедим. Шунда у менга бор гапни сузлаб берди. Мен: «Ие, ҳали шундай гаплар бўлди?» — дедим. У: «Ҳа» — деб жавоб берди. Хушим оғиб, ташқарига нима учун чиққанним ёдимда йўқ, уйга қайтиб кирдим, мени қаттиқ йисгма олди. Мен Жаноб Расулulloхдан отамнинг уйларида юборишларини сурадим. У зот менга бир хизматкор болани қўшиб юбордилар. Мен уйга кириб келганимда, отам Абу Бакр томда Қуръон тиловат қилар, онам Умму Румон эрсалар, нажда турган эрдилар. Онам менга: «Нечун келдинг, қизим?» — дейдилар. Мен онамга бўлган воқеани айтдим. Аммо бундан онамнинг юзларида ўзгариш сезилмади. Онам менга: «Эй қизим, секинроқ гапиргил, номусини сақлагил, чунким кўпинча эр бирор қиройил хотинни яхши кўрса, унинг қўндошлари ҳасад қилиб, бўхтон

Имом ал-Бухорийнинг 1225 йиллигига

тарқатаверишди», — дедилар. Мен: «Бу ҳақда отам ҳам билдиларми?» — деб сурадим. Онам: «Ҳа», — дедилар. Мен: «Расулulloх саллаллоху алайҳи васаллам ҳам билдиларми?» — дедим. Онам: «Ҳа, Расулulloх саллаллоху алайҳи васаллам ҳам билдилар», — дедилар. Бунни эшитиб, қўзимдан тирқираб ён қўйилди, «дод» деб йиғладим. Отам Абу Бакр разияллоху анҳу овозимни эшитиб тепадан, Қуръон ўқитган ерларидан тушдилар. Сунг онамдан: «Унга не булибди?» — деб сурадилар. Онам: «Ўзи ҳақидаги бўхтонни эшитиб қолдибди», — дедилар. Отам: «Эй қизалогим, уйингга қайтишининг маслаҳат бергайман!» — дедилар. Мен уйга қайтдим. Шу аснода Расулulloх уйга кириб, ходимамдан мен ҳақимда суратган эканлар. Ходима: «Оллохга қасамки, унинг бирор айби борлигини билмасман! Унинг бор-йў

нгта зулм) қилган эрсанг, Оллох таолога тавба қилгил, чунки Оллох таоло бандлардан тавба қабул қилувчилур!» — дедилар. Уйда ансория бир аёл ҳам булиб, у эшик ёнида ултирар эрди, мен ул зотга: «Менга айб қўйгани мана бу аёлдан уялмайсизми?» — дедим. Лекин Расулulloх саллаллоху алайҳи васаллам менга панл-насиҳат қилмокда давом этавердилар. Мен отамга қараб: «Расулulloхнинг гапларига жавоб берингиз!» — дедим. Отам: «Мен нима ҳам дердим», — дедилар. Шунда онамга қараб: «Бўлмаса, сиз жавоб берингиз!» — дедим. Онам ҳам: «Мен нима ҳам дердим», — дедилар. Икковлари жавоб бермагач, мен «қалиман шаҳодат бирла Оллох таолога қасам ичурманки, ҳаёт «Мен покман» деб айтганим бирлан сизлар ишонмагасизлар, чунки бўхтонни дилларингизга жо қилиб олгансизлар. Агар мен: «Ҳа, гуноҳ қилдим», — десам, ваҳоланки қилиганимни Оллох таоло билур, сизлар: «Ана энди ростини айтдинг», — дейсизлар. Шу боисдан ҳам Яъқуб алайҳиссаломнинг «Энди сабр қилмогим яхшидур, сизлар айтган бўхтондан ҳалос бўлмоғимда менга Оллох таолонинг узиғина мадақкордур» — деган гапларини айтишдан булақ иложим йўқ!» — дедим. Шу аснода Жаноб Расулulloх таваҳхй нозил бўлиб қолди, орага жимлик чўкди. Ваҳий нозил булгач, мен ул зотнинг юзларидан хурсандлик аломатини пайқаб олдим. Расулulloх пешоналарини арта туриб: «Эй Ойша, хурсанд бўлгил, Оллох таоло сенинг поклигинг ҳақида хабар нозил қилди!» — дедилар. Бу кун эрса, менинг учун умримда энг қаттиқ газабланган кун булди. Ота-онам: «Тургил, Жаноб Расулulloхга қўлук қилгин!» — дейишди. Мен: «Оллохга қасамки, Расулulloхдан миннатдор бўлиб ўрнимдан турмагайман ҳам, раҳмат айтмагайман ҳам, шунингдек сизларга ҳам раҳмат айтмасман, лекин менинг поклигим ҳақида хабар юборган Оллох таологагина ҳамд айтуmdir. Сизлар эрсангиз, бўхтонга қўлоқ солиб, уни инкор қилмадингизлар ҳам, қўномдингизлар ҳам!» — дедим.

«АЙБИ БОРЛИГИНИ БИЛМАСМАН»

айби, у ҳам булса, унинг нора-сида қизчалмидур, агар унга бир хамирни ишониб топширсангиз, болалик қилиб ушлаб қолгай-да, хамирни қўзичоқ еб кетгай», — деди. Шунда саҳобалардан бири унинг гапини булиб, суралган мақсадни тушунтирдилар-да: «Жаноб Расулulloх таваҳхйи айтасанми, йўқми?» — деб дағдага қилдилар. Ходима: «Субҳонллох, заргар соф олтинни қандай ажрата олса, мен ҳам Ойшанинг поклигини шундай яхши билурман!» — деди.

(Бу бўхтон ҳақидаги хабар Ойша бирлан бирга қораланаган кишининг ҳам қўлуғига еганда, у: «Субҳонллох, мен умримда бирор аслининг қўрагини ҳам очиб кўрмаганман!» — деди. Кейинчалик, ушда киши Оллох таоло йўлида жиҳод қилиб, шаҳид бўлди).

Расулulloх асрни ўқиб булганларидан кейин, ҳузурига кириб келдилар. Шунда ота-онам ёнимда ўтиришган эрди, улардан бирлари ун ва бирлари чап ёнимда эрдилар. Расулulloх ҳамду сано айтган: «Эй, Ойша, агар ёмонлик (еки узи-

ниг узиғина мадақкордур» — деган гапларини айтишдан булақ иложим йўқ!» — дедим. Шу аснода Жаноб Расулulloх таваҳхй нозил бўлиб қолди, орага жимлик чўкди. Ваҳий нозил булгач, мен ул зотнинг юзларидан хурсандлик аломатини пайқаб олдим. Расулulloх пешоналарини арта туриб: «Эй Ойша, хурсанд бўлгил, Оллох таоло сенинг поклигинг ҳақида хабар нозил қилди!» — дедилар. Бу кун эрса, менинг учун умримда энг қаттиқ газабланган кун булди. Ота-онам: «Тургил, Жаноб Расулulloхга қўлук қилгин!» — дейишди. Мен: «Оллохга қасамки, Расулulloхдан миннатдор бўлиб ўрнимдан турмагайман ҳам, раҳмат айтмагайман ҳам, шунингдек сизларга ҳам раҳмат айтмасман, лекин менинг поклигим ҳақида хабар юборган Оллох таологагина ҳамд айтуmdir. Сизлар эрсангиз, бўхтонга қўлоқ солиб, уни инкор қилмадингизлар ҳам, қўномдингизлар ҳам!» — дедим.

Ушда Зайнаб бинти Яхш менинг ҳақимда нуқул яхши гаплар айтган эрди, Оллох уни диснатли қилди.

«Ал-Жомъе ас-саҳиҳ» китобидан олинди

Мадина МУХТОРОВА:

Дийдор

ЎЗ РЕЖИССЕРИНИ БЎЛИНИШИ ИСТАЙМАН!

Ёш, истеъдодли актриса Мадина Мухторова театр ва кинодаги ўйлаб-образлари билан халқимиз қалбига кириб борди ва олқишига сазовор бўлди. Унинг Тўтихон, Султонопошша, Шумбола каби ҳар томонлама маромига етган образлари бадиий асар қаҳрамонидан театр санъати асари қаҳрамонларига ҳам айлана олди.

Албатта, умид қиламизки, бу ролларни кўрганда ўзбек адабиётининг боқий даргалари Абдулҳамид Чўпон ҳам, Ғафур Ғулом бобо ҳам унинг ижросидан рози бўлган бўлар эди.

Актрисанинг бугун ижоди айни гуллаган пайт. Орзулари ҳам бир дунё. Биз мухлислари бундан жуда хурсандмиз. Санъаткор талқинида янги-янги қаҳрамонларнинг юзага келиши, маънавий ҳаётимизда янги инсонларнинг, янги қувонч ва ҳайратларнинг юзага келиши демакдир.

Биз «Ҳамза» театри актрисаси Мадина Мухторовани 26 январ — туғилган кун билан табриклаб, юксак ижодий наврозлар тилаймиз ва кўйида муҳбиримизнинг у билан мушоабасини эълон қиламиз.

— Мадинахон, аввало ўзингиз ўсиб улғайган оила ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Илчи оиласида туғилганим. Онам санъат ишқибозини бўлганлари учунми, эртақлар, ривоятлар айтиб беришни яхши қурардилар. Уша пайтларда ед олган шеър ва кўйиқлар ҳануз хотирамда сақланиб қолган. Эҳтимол жуда ечимли бўлгандирман, боғчада ҳам тарбиячиларимиз жуда қаттиқ эркалатардилар, ҳатто ҳамма ухлаганда ҳам мени турғизиб олишиб, кўшни хонада ашуб айтиришарди. Кейин мактаб даври бошланди... Мактанашти демангу, уша кезлари байрамлар, учрашувлар менсиз ўтмасди. Роллар уйнардим. Қизиқчилик қилардим. Ашуба ҳам айтардим. Радиода болалар учун турли эшиттиришларда қатнашардим. Уша эшиттиришларда иштирок этиш ҳам айнан мактаб даврларига тўғри келади. Хуллас, машҳурлик ҳали мен эсимни танитмасидан кела бошлаган. У — болалигимнинг ҳамроҳи десам ҳам булаверади. Биринчи ролимни 9-синфда ўқиб юрганымда 2 серияли «Юр, кинога борамиз» филмида ижро этганман.

— Уша йиллардаги энг яхши хотиралар ҳақида ўйлаганда ҳаёлингизга нималар келади?

— Болаликда кўшқни айтишни яхши қурардим. Яна... Яна кашани яхши қурардим (кулади). Бир кун мейхонага борганимиз, бувиимлариникига. Зиефат авжида. Дастурхонга ош тортилди. Менга «ол, ошдан олсангиз», дейишарди. Мен шунда оғзимни қўлим билан маҳкам беркитиб, уйда каша еганман, ош есам, кашанинг мазаси кетиб қолади, дедим. Бўлди қулгу, бўлди қаҳқаҳа...

— Яна, қанақа воқеаларни айтиб беришингиз мумкин, айниқса, мактаб, ўсирилик йиллари...

— Мактабда дарслар... Кели-

нг. Яна бир воқеани айтиб бера қолай. 8-синфда ўқирдим. Мендан паст синфда ўқийдиган бир боладан илқий мактуб олганман. Уқисам «ўлдим-қўйдим». Фу-у, деганман, мендан кичкина-ю, яна опикминш... Буни эшитиб қўлиб, бола бечора роса югурди. «Айтиб қўйинглар, синфим кичкина бўлгани билан эшим тенг, мактабга бир йил кеч келганман». Унинг ташини эшитиб, дутоналарим билан роса қулишганимиз. Ҳалигача эслашди: ҳой, Мали, синфи кичкина бўлса ҳам ёши тенг...

Уша пайтлар олов бўлган эканмиз, феъл-атворим ўғил болаларникидан қилишмасди.

— Мадинахон, сизни санъаткор сифатида йўқлаб келдинг-у, лекин гап мавзуси, негидир севагига қараб бурилиб кетди... Сиз ўзингиз севагини қандай тасаввур қиласиз?

— Севиб бу Оллоҳ тарафидан инъом этилган улуг туйгу. Севиб — муҳжиза. Худога шукр, севганман. Мана, фарзандларим бор.

— Севиб бир марта ато қилинади, дейишади. Сиз бир инсон, қолаверса, ижодкор қалб эгаси сифатида бундан ўқинмайсизми?

— Эҳтимол шундай даврлар ҳам бўлгандир. Бироқ одам узини қатъий чечараласлиги керак. Айтишди-ку, ҳар бир қалбнинг ўз баҳори бор...

— Демак, ҳаммаси қалбга боғлиқ эканда. Яъни қалб қанчалик кең бўлса, севиб ҳам...

— Шахсан ўзим ҳақимда гапирардим бўлсам... Мен ширин сўз гафосиман, очигини айтсам. Мен бир ҳаётга интилувчан, гўзалликка интилувчан одамман. Лекин қалбим жуда ҳам нозик. Токи ипшончимни оқласа... меҳримни қозонса...

— Ҳўп, сизнингча, ўзини чегараламаган одамга севиб неча марта ато этилиши мумкин?

— ...Болаликдаги севагини ўз урни бор. Кейин балоғат ёшида...

— Бунга ишонасизми?

— Ҳа. Ҳозирча шу фикрдаман.

— Ҳозирги ёшларда бу санок микдори кўпаяётганга ўхшайди-ку?

— Бунга менимча видео, телевидение айбдор. Лекин... энди улар севиб эмас! Севиб шундай бўладики, опикнинг кўзига бир қараб ҳаммасини билиб олиш мумкин. Ҳеч ким бир-бири билан тусатдан учрашиб қолмайди. Худди пешонада ёзилгандай. Икки кишининг учрашиши аввалдан тайерланиб, белгиланиб қўйилган бўлади.

Энди бевосита узимга келсак, агар севиб қолсам, қаттиқ севаман. Кечалари ухламай, бутун ҳаётим, уйнаётган ролларим, қиладиган ишларим уша одамга аталган бўлади. Шунча қаттиқ севаман... Ҳар қандай азобларга чидайман. Мен ҳеч қачон юзакни севомайман. Қийналиб севаман.

— Бунчалик жонфидолик, одамга оғир келади, деб қўрқмайсизми?

— Севишни кутара оладиган одамни севаман-да! (кулади).

— Сал китобийроқ одаммасизми?

— Балким. Шеърятни яхши қурарман. Яқинда Раъно Ярашева деган шоиранинг бир шеърини ўқиб қолдим. Эшитасизми?

— Қани!

Сен менинг гулимсан,

баргингда

тироқ жоним ҳовучлаган

зарра шабнамман.

Уйлоқи еллара бўлсанг

уйинчоқ

тўқилиб пойингда адо

бўламан.

Мен сенинг кипрининг

устиди турган

бир томча кўз ёшинг

бўламан, бироқ.

Ногаҳон кўзларинг юммагап,

жоним

тўқилиб кетаман, адо

бўламан...

Ҳозир қўшиққа иштиёқим ортиб бораётти. Қўшиқ қўйламоқчиман. «Қирол Лир»да янги рол ижро этаялман. «Мирза» театр-студиясида ўзим тўқиган ҳажвларни лангага эздик. Мирза билан ишлаганим ўзи қизиқ. Биз баримиз курсдош бўлганмиз. Мирза, Абдурайим, Равшан Журсев...

— Сизни ҳозир Ҳолливудга тақлиф қилишса...

— Негадир хоҳишим йўқ.

Узимнинг Ўзбекистонимдан

қўямасин.

— Жаҳон киноси юлдузи бўлиш...

— Йўқ, керакмас. Уртамиёна бўлиб юрсак ҳам етади. Худога шукр, озми-кўшми ўз мухлисларим бор. Мени айниқса болалар яхши қўради. Узим ҳам болаларни ёқтираман.

— Шум болани шунинг учун танлаганимиз?

— Мен танламаганман. Менга рол берилган, уйнаганман. Аввал ҳайрон қолганман. Қиз бола бошим билан... Кейин парик кийиб чиқдим, ҳеч ким танимайди дент.

— Талантингиз борлигига ишонасизми?

— Кўпинча, рол уйнаётганимда ўзимда ғойибдан куч пайдо бўлганини сезаман. Бир кун денг, саҳнага чиқишим керак. Вақт бўлган. Лекин айтишим лозим бўлган сузлар ҳеч қалламага келмайди. Шунда саҳнага югуриб чиқдим. Чиққан заҳотим сузлар қўлиб кела бошладим. Узим қўрқиб кетдим.

— Хотиранингиз қалай, бир кунда неча варақ сўз ёдлай оласиз?

— Бир, икки, гоҳо уч... Лекин булар бари ижро этиш жараенида елланади. Масалан, Шум бола уч ойда тайер бўлган.

— Шу уч ой ичида бошқа роллар ҳам уйнаганимиз?

— Йўқ, унақаси чет эл актерларида бўлади.

— Сиз театр санъатига ўз ижодингиз билан қанақа янгилик киритдим, деб ўйлайсиз?

— Янгилик бўлмаса ҳам, ўзимдан келиб чиққан ҳолда, ҳар қалай эркинлик олиб келдим, деб ўйлайман. Саҳнада эркин бўлишни. Масалан, режиссерлар тушунтиради: Гулимисан,

сен Гули бўлгин. Лекин мен Гули эмас, Мадина бўлиб чиқдим.

— Ижодкор актёр қанақа бўлиши шарт?

— Бола, ёш бола, ишонувчан бўлиши керак.

— Сизнинг идеалингиздаги оила қанақа?

— Садоқатли, бир-бирига меҳр билан қарайдиган...

— Фарзандларингизга қанақа тарбия берасиз?

— Мен болаларимга бола деб эмас, дуст, уртоқ деб қарайман. Иккита ўғлим бор. 10, 12 ёшларда. Баъзида маслаҳат ҳам оламан. Улар менинг ҳаётимда энг яхши инсонлар. Улар ҳам катталардай фикр юритишади. Ролларимга партнёр...

— Боймисиз?

— Ҳа, ўзимни бой, деб ҳисоблайман. Фарзандларим, оилам энг катта бойлигим.

— Орзуларингиз...

— Ўзгиролган тушмасам дейман. Оилам тинч-тотув бўлишни орзу қиламан. Актерлар нима, худди асарларлардай одамлар ичида юриб, одамларнинг феъл-атворларини, узини туттиларини урганиб, кейин саҳнага олиб чиқади. Мен ҳам, худди шу асарларлардай доимо меҳнатда, изланишда бўлсам дейман. Янгилик ортидан қўллайман... Менга асар ёзиб берадиган ёзувчилар бўлишини истайман. Кўнглимдагидай, мени бор истеъдодим бўлсаиди. Мени тушунадиган... Шунга қийналаман. Менинг ҳеч кимим йўқ. Бу борада елтизман. Умумий режиссерлар бор. Ёзувчилар бор. Лекин улар умумий, ҳамманики, меники эмас...

Асқар РАҲМОН
сўхбатлашди

Оила ва жамият

Муассисларимиз:
Ўзбекистон Республикаси
Хотин-кизлар қўмитаси,
Болалар жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун» Халқаро
хайрия жамғармаси

Шioriимиз:
Оила - жамият фахри

БОШ МУҲАРРИР: МУҲАММАД ИСМОИЛ

Телефонлар:
Бош муҳаррир - 133-28-20
Котибият - 34-86-91
Эълонлар бўлими - 136-56-52

МАНЗИЛИМИЗ
Тошкент - 700000,
Амир Темури кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Манзил Тошкент, Буюк Тўнор кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00
Босишга топширилди - 19.30

Ҳомий
«Матбуот тарқатувчи»
акциядорлик жамияти

Обуна индекси - якка обуначилар учун 176
ташқилотлар учун 177
Рўйхатга олиш № 33
Бўғурта Г-0916
35540 нусхада чоп этилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табақ.
Чоршанба кунлари чиқади.
Баҳоси эркин нархда.
Навбатчи Даврон БЕК